

Ook is er draagvlak voor deze methode bij huisartsen en hulpverleningsinstellingen. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met instellingen om ouders die dat nodig hebben snel en adequaat hulp te kunnen bieden.

Momenteel wordt in samenwerking met (culturele) hulpverlenende instanties een apart traject voor migrantenouders ontwikkeld. De methodiek is inmiddels ingebed in de reguliere werkwijze van de jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar en wordt vanaf 2004 op alle consultatiebureau's uitgevoerd. In 2004 wordt ook onderzoek gedaan naar het bereik en de effecten van deze methodiek.

Preventie meisjesbesnijdenis; de praktijk

Nienhuis G.A.

Pharos, kenniscentrum vluchtelingen en gezondheid

E-mail: g.nienhuis@pharos.nl

Dat in Nederland meisjes zouden opgroeien met het risico op een besnijdenis leek enige decennia geleden nog onwerkelijk. De migratie bracht de traditie naar hier. De Overheid kwam in 1993 met haar Standpunt inzake vrouwenbesnijdenis en verbood alle vormen, conform het WHO-advies. Tevens zag men de noodzaak tot voorlichting- en informatieverstrekking. In de jaren negentig resulteerde dit in kortdurende en los van elkaar gaande trajecten in kennisontwikkeling, bewustwording en voorlichting.

Het inzicht bij de praktijkwerkers dat samenhang ontbrak en krachten beter gebundeld konden worden, resulteerde in de gezamenlijke aanpak tussen FSAN (Federatie Somalische Associatie in Nederland) en Pharos. Daarmee werd tevens een verband gelegd tussen de ontwikkelingen binnen de Somalische gemeenschap en de reguliere zorg. Het tweejarige preventie project vrouwenbesnijdenis 'van beleid naar praktijk' 2000 – 2002 werd afgerond en in september 2003 startte het éénjarig project; 'sleutelpersonen en regionale contactpersonen'.

Een centrale plaats in de projecten heeft de Somalische gemeenschap. Het zoeken van vrijwilligers, de cursus train de trainers, de voorlichtingsbijeenkomsten in de regio en de begeleiding. De getrainde personen leggen de contacten binnen de eigen gemeenschap, zij werven belangstellenden, organiseren bijeenkomsten, geven voorlichting en discussiëren. Verder wordt met de regionale contactpersonen een toekomstig landelijk dekkend netwerk voor de Somalische gemeenschap in Nederland beoogd.

De Somalische gemeenschap toont een sterke wil tot veranderen, zij willen stoppen of als overgangsfase een mildere vorm voor hun dochters. Tevens leeft de uitgesproken wens dat dit dient te gebeuren door de eigen mensen om de veranderingen op Somalische wijze van binnen uit te bewerkstelligen. De klankbordgroepbijeenkomsten vormen de uitwisselingsmomenten voor betrokken hulpverleners en afgevaardigden uit een breder Afrikaans netwerk.

Hoewel onderzoek in deze ontbreekt, merken hulpverleners in het veld inmiddels een mentaliteit verandering op. Zij proeven meer openheid, kennis en inzicht bij de Somalische gemeenschap en noemen dit de eerste resultaten van het voorlichtingswerk.

Ambassadeurs oudervoorlichting: bewustmaking van allochtone ouders

Postma G.A.

GGD Rotterdam e.o.

E-mail: postmaa@ggd.rotterdam.nl

In Rotterdam heeft 60% van de ouders van jonge kinderen (tot 6 jaar) een niet-Nederlandse etnische achtergrond. In veel van die gezinnen wordt thuis geen Nederlands gesproken. Ook worden niet alle kinderen bereikt, omdat hun ouders niet op de hoogte zijn van bijvoorbeeld het nut van peuteropvang.

Het doel van de Ambassadeurs oudervoorlichting is ouders informeren over en bewustmaken van het nut van voorschoolse voorzieningen, de eisen die de Nederlandse samenleving aan hun kinderen stelt en wat dat vraagt van hun opvoeding.

De doelgroepen van de voorlichting zijn die etnische groepen die onvoldoende aansluiting hebben gevonden bij de Nederlandse maatschappij, waardoor hun kinderen problemen (kunnen) hebben op school en in hun vrije tijd, en later de aansluiting naar vervolgonderwijs en werk (kunnen) missen. De belangrijkste doelgroepen zijn ouders uit Turkije, Marokko, Kaap-Verdië, Suriname (Hindoestanen en Javanen), de Nederlandse Antillen en Aruba, Somalië en China.

De 'Ambassadeurs' geven de ouders groepsgewijs voorlichting over het belang van voorschoolse voorzieningen en het leren van de Nederlandse taal en over 'Opvoeden in twee culturen'. Daartoe heeft de GGD samen met een migrantenorganisatie speciale cursussen van meerdere bijeenkomsten ontwikkeld. Werving vindt plaats bij buurthuizen, scholen, migrantenorganisaties en dergelijke. De cursussen worden gegeven in de eigen taal van de ouders, en soms ook in gemengde groepen in het Nederlands, met ondersteuning in eigen taal.

Het project loopt vanaf 2000, de cursus 'Opvoeden in twee culturen' sinds de tweede helft van 2003. Door de laagdrempeligheid bereiken we veel zeer moeilijk bereikbare ouders. De cursus wordt door de ouders zeer positief ontvangen. Voor evaluatie waren tot nu toe helaas geen middelen beschikbaar. Wel vult de Ambassadeur na elke cursus een evaluatieformulier in, gebaseerd op wat de ouders aangeven.

Vroegsignalering in de Jeugdgezondheidszorg: Ouders en verpleegkundigen over zorgwekkende opvoedingssituaties

Detmar S.B., N.S. Dijkstra, C. Tenhaeff en F.G. Öry

TNO Preventie en Gezondheid, Leiden

E-mail: fg.ory@pg.tno.nl

Samen Starten is een landelijk programma dat zich richt op versterking van de lokale samenwerking om de gezondheid en het welzijn van het jonge kind van 0 - 3 jaar te bevorderen. Vanaf januari 2003 werken gemeenten, thuiszorg, GGD'en maatschappelijk werk, het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) en TNO Preventie en Gezondheid in Breda, Maastricht en Rheden in dit programma samen om een gecoördineerde aanpak te realiseren. Een belangrijk doel van Samen Starten is vroegsignalering van zorgwekkende opvoedingssituaties vanuit consultatiebureaus. Dit kunnen zowel psychische problemen van de ouders, als sociaal-emotionele, medische, financiële en

opvoedingsproblemen in het gezin zijn.

In de zomer van 2003 hebben 10 verpleegkundigen jeugdgezondheidszorg van 7 consultatiebureaus die aan Samen Starten deelnemen ruim 900 van hun eigen dossiers onderzocht van gezinnen met een kind van 0-3 jaar. De dossiers werden nagekeken op het voorkomen van zorgwekkende opvoedingssituaties op vier domeinen: het kind zelf, problemen van de ouders, problemen in de interactie tussen ouders en kind en problemen in de naaste omgeving van het gezin.

In december 2003 en januari 2004 werden in dezelfde wijken waar de consultatiebureaus zijn, focusgroep gesprekken gehouden met ouders die één of meerdere kinderen hebben in de leeftijd van 0-3 jaar om te inventariseren welke problemen ouders zelf aangeven bij de opvoeding.

In de presentatie gaan wij in op de methoden van beide onderzoeken. Daarnaast presenteren wij de resultaten en vergelijken de visie van de verpleegkundigen met die van de ouders op zorgwekkende opvoedingssituaties. Inzicht in de risico-inschatting door ouders en door verpleegkundigen JGZ versterkt de implementatie kansen van zowel de vroegsignalering als van de interventies.

WORKSHOP: GEZOND GEDRAG 6

Voorzitter: drs. G. de Wit

Sport Beweegt Gezondheid: De rol van sportverenigingen bij het bevorderen van de volksgezondheid.

Wit G. de, G. Op het Veld, M. Monsma, C. van de Bemt,

D. Jenniskens

*NOC*NSF*

E-mail: gielion.dewit@noc-nsf.nl

De verenigingssport vervult een belangrijke maatschappelijke functie bij het voorkomen van bewegingsarmoede en gezondheidsklachten. Actieve Nederlanders hebben in het algemeen een betere gezondheid, doen hierdoor een kleiner beroep op de gezondheidszorg en hebben minder arbeidsverzuim. De besparing op ziekteverzuim en medische behandeling is meer dan 700 miljoen Euro (SEO, 1996). Recent onderzoek van TNO (2003) bevestigt dit beeld. Het warm maken van mensen - jongeren voorop - voor sport vertaalt zich terug en betaalt zich terug. De norm zou daarbij moeten zijn: 3-5x per week sporten, waarvan minimaal 2x in de sportvereniging. De sportvereniging biedt namelijk een ongedwongen en laagdrempelige setting waarin gezond en veilig gedrag een leven lang effectief en blijvend gestimuleerd kan worden. Om de gezondheidswinst via verenigingen te vergroten heeft de sportsector een plan ontwikkeld: 'Sport Beweegt Gezondheid 2004-2008'. Het doel van dit plan is een forse toename van mensen die structureel actief sporten.

De focus ligt op de doelgroepen waar sprake is van bewegingsarmoede en gezondheidsachterstand, namelijk lage SES-groepen in achterstandswijken in de grote steden (G4). Daarnaast ligt het accent op het aanbieden van sport in een gezonde setting waar, naast de sportactiviteit zelf, ook aandacht wordt geschonken aan een gezonde leefstijl (roken, drinken, voeding). Er worden drie leeftijdsgroepen onderscheiden:

jongeren, volwassenen en ouderen, die ieder in hun eigen setting en op hun eigen wijze worden benaderd. Lokale samenwerking met gemeenten, GGD'en, scholen en bedrijven is hierbij essentieel. Per doelgroep zijn projecten gedefinieerd, die afzonderlijke schakels vormen van het totaalplan. Tijdens deze workshop worden, naast een toelichting op het plan Sport Beweegt Gezondheid, enkele reeds lopende projecten kort toegelicht. Tijdens de workshop wordt per project aangegeven wat de achtergronden, doelen, doelgroepen, looptijden en resultaten zijn. Na deze toelichting is ruimte gereserveerd voor vragen en discussie. Tijdens deze discussie zal met name ingegaan worden op de mogelijkheden van de aanwezige organisaties om deze projecten optimaal in te zetten ten behoeve van hun eigen beleidsdoelstellingen.

Sport in de Wijk: Met dit project willen we meer jongeren aan het sporten krijgen in (sociaal-economische gezondheids) achterstandswijken in de grote steden door sportverenigingen terug te brengen in de wijk. Een van de instrumenten om dat te doen is Mission Olympic The City. Dit is een verplaatsbare accommodatie die een weekend in een stad neerstrijkt en per keer 500 tot 1000 jongeren laat kennismaken met sport op een manier die hen aanspreekt.

Bedrijfssport: Bedrijfssport is een aanbod van de georganiseerde sport aan bedrijven en biedt werknemers de gelegenheid om onder professionele begeleiding op een leuke, actieve, ontspannende en gezonde manier samen te sporten. Voor bedrijven die sport en gezondheid hoog in het vaandel hebben staan is het een goedkoop, laagdrempelig en breder alternatief t.o.v. bedrijfsfitness. Tijdens de workshop worden de resultaten tot nu toe (met de volleybal- en atletiekbond) en de toekomstige ontwikkelingen gepresenteerd.

Senioren sport: Senioren sport is een aangepast sportaanbod voor ouderen met het accent op gezond en gezellig sporten in de sportvereniging. Tijdens de workshops worden een paar bestaande praktijkvoorbeelden, onder andere Midlife & Ouderenkorfbal van de Korfbalbond, en nieuwe ontwikkelingen op dit gebied gepresenteerd.

Gezonde Sportvereniging: Om sportverenigingen te stimuleren een gezonde en veilige sportomgeving in te richten, is het keurmerk Gezonde Sportvereniging ontwikkeld. Het keurmerk garandeert dat de betreffende verenigingen een gezonde en veilige sportomgeving aanbieden met, naast de beweegactiviteit zelf, aandacht voor een gezonde leefstijl onder de leden (roken, alcohol, voeding, overgewicht, dagelijks bewegen). Tijdens het congres worden de eerste resultaten bekend gemaakt van de pilot, die in Friesland in samenwerking met SPORT Fryslân en GGD Fryslân tijdens sportseizoen 2003/2004 is uitgevoerd.